

*III етап
Всеукраїнської учнівської олімпіади
з правознавства у 2024-2025 н.р.*

Шифр _____

Завдання I - _____ балів
Завдання II - _____ балів
Завдання III - _____ балів
Завдання IV - _____ балів
Завдання V - _____ балів
Завдання VI - _____ балів
Завдання VII - _____ балів
Завдання VIII - _____ балів

Сума балів _____

Журі:

Голова журі _____

_____ *лінія відрізання* _____

Шифр _____

**Робота
учасника / учасниці
III етапу Всеукраїнської олімпіади з правознавства**

учня / учениці _____ класу

назва закладу освіти: _____

назва територіальної громади: _____

прізвище, ім'я, по батькові учасника / учасниці олімпіади:

прізвище, ім'я, по батькові учительки / учителя:

Завдання III етапу олімпіади з правознавства в 9 класі
(2024-2025 н.р., Львівська область)

I. Розв'яжіть тестові завдання: (11 балів, по 1 балу за правильну відповідь)

- 1. Яке з наведених понять означає систему загальнообов'язкових правил поведінки, встановлених державою?** а) Мораль. б) Право. в) Звичай. г) Закон.
- 2. Який орган є представницьким органом місцевого самоврядування в селі, селищі, місті?** а) Сільський, селищний, міський голова. б) Виконавчий комітет сільської, селищної, міської ради. в) Сільська, селищна, міська рада. г) Місцева державна адміністрація.
- 3. Загальна декларація прав людини ухвалена ...** а) ООН у 1948 році. б) Радою Європи у 1948 році. в) Верховною Радою України у 1996 році. г) Верховною Радою України у 1991 році.
- 4. Хто призначає на посаду голів місцевих державних адміністрацій?** а) Президент України. б) Кабінет Міністрів України. в) Верховна Рада України. г) Голова обласної ради.
- 5. Спосіб організації державної влади на території країни визначається ...** а) Формою правління. б) Формою територіального устрою. в) Видом політичного режиму. г) Рішенням законодавчого органу.
- 6. Який вид правовідносин регулюється нормами цивільного права?** а) Відносини між працівником і роботодавцем. б) Відносини між державою та громадянином щодо сплати податків. в) Відносини між покупцем і продавцем. г) Відносини між батьками і дітьми щодо їх виховання.
- 7. Який орган державної влади здійснює законодавчу владу в Україні?** а) Президент України. б) Кабінет Міністрів України. в) Конституційний Суд України. г) Верховна Рада України.
- 8. Застосування до особи, яка порушила цивільні права іншої особи, заходів майнового характеру, спрямованих на відновлення порушеного права або відшкодування завданої шкоди є ...** а) дисциплінарною відповідальністю; б) цивільно-правовою відповідальністю; в) кримінальною відповідальністю; г) адміністративною відповідальністю.
- 9. Об'єктом правовідносин є...** а) особа, яка є учасником правовідносин; б) матеріальні блага, особисті немайнові блага, щодо яких здійснюються правовідносини; в) норма права, що регулює правовідносини; г) дія чи подія, що стали підставою для виникнення правовідносин.
- 10. Юридичним фактом є...** а) обставина, з якою закон пов'язує виникнення, зміну або припинення правовідносин; б) дія особи, спрямована на досягнення певного юридичного результату; в) документ, що підтверджує наявність правовідносин; г) рішення суду щодо правовідносин.
- 11. До компетенції яких органів державної влади належить вирішення питань набуття і припинення громадянства?** а) Верховна Рада України, Президент України. б) Президент України, Державна міграційна служба. в) Кабінет Міністрів України, Комісія з питань громадянства. г) Міністерство внутрішніх справ України, Державна міграційна служба.

II. Розв'яжіть тестові завдання з множинним вибором
(по три правильні відповіді, всього максимум 9 балів)

1. Які функції виконують виконавчі комітети місцевих рад? а) Призначення на посаду голів місцевих рад. б) Розробка та виконання місцевих бюджетів. в) Управління комунальним майном. г) Організація роботи комунальних підприємств. д) Затвердження місцевого бюджету.

2. Позначте галузі права: а) спадкове право; б) конституційне право; в) кримінальне право; г) адміністративне право; д) зобов'язальне право; е) авторське право.

3. Оберіть серед запропонованих назв органи державної влади: а) Львівська міська рада; б) державне підприємство "Інформаційні судові системи"; в) Львівська обласна військова (державна) адміністрація; г) виконавчий комітет Львівської міської ради; д) Національне агентство України з питань державної служби; е) Львівський апеляційний суд.

III. Установіть правильні відповідності, заповнивши таблицю (Загалом 15 балів)

Політичні права	Економічні права	Соціальні права	Інші права

Запишіть у таблиці номери правильних відповідей із запропонованого переліку

1. Право на життя, честь і гідність. 2. Право на недоторканність особи. 3. Право обирати і бути обраними до органів державної влади. 4. Право на власність. 5. Право на відпочинок. 6. Право на гідні умови праці. 7. Право на мирні зібрання і протести. 8. Право на житло. 9. Право на медичну допомогу. 10. Право на справедливу оплату праці. 11. Право на підприємницьку діяльність. 12. Право на свободу совісті. 13. Право на освіту рідною мовою. 14. Право на безпечне довкілля. 15. Право на участь у професійних спілках.

IV. Визначте у кожному із запропонованих переліків зайве поняття (1 бал; поясніть, що воно означає (2 бали); напишіть, що об'єднує решту запропонованих понять (1 бал).
(Загалом по 4 бали за кожний логічний ряд, всього максимум 16 балів):

1. Підприємства, установи, організації, фізичні особи.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решті: _____

2. Унітарна держава, федеративна держава, республіка, конфедерація.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

3. Конституція України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, Постанови Верховної Ради України.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

4. Норма права, інститут права, галузь права, закон.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

V. Дайте визначення юридичних термінів (0-3 бали за термін), складіть і запишіть як приклад речення з використанням цього терміну (0-2 бали за приклад). (Загалом по 5 балів за повну відповідь, всього 25 балів):

1) Правоздатність. Визначення: _____

Приклад: _____

2) Правопорушення. Визначення: _____

Приклад: _____

3) Форма правління. Визначення: _____

За потреби відповідь можна продовжити на зворотному боці аркуша

III етап олімпіади з правознавства в 9 класі. Загальна сума — 100 балів. Час виконання – 120 хв

Завдання III етапу олімпіади з правознавства в 10 класі
(2024-2025 н.р., Львівська область)

I. Розв'яжіть тестові завдання: (11 балів, по 1 балу за кожну правильну відповідь)

- 1. Яке з наведених прав належить до особистих (невід'ємних) прав людини, гарантованих Конституцією України?** а) Право на освіту. б) Право на недоторканність особи. в) Право на працю. г) Право на відпочинок.
- 2. Виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють...** а) Районні, обласні ради. б) Виконавчі комітети районних, обласних рад. в) Місцеві державні адміністрації. г) Районні, обласні ради та місцеві державні адміністрації.
- 3. Сільський, селищний, міський голова...** а) Обирається на сесії відповідної ради. б) Призначається Президентом України. в) Обирається безпосередньо жителями відповідної територіальної громади. г) Призначається головою обласної державної адміністрації.
- 4. Хто є гарантом прав і свобод людини і громадянина в Україні?** а) Президент України. б) Верховна Рада України. в) Кабінет Міністрів України. г) Конституційний Суд України.
- 5. Зміни до Конституції України може бути внесено...** а) Постановою Верховної Ради України. б) Рішенням Президента України. в) Рішенням Конституційного Суду України. г) Рішенням всеукраїнського референдуму.
- 6. Застосування до особи, яка порушила цивільні права іншої особи, заходів майнового характеру, спрямованих на відновлення порушеного права або відшкодування завданої шкоди є ...** а) Дисциплінарною відповідальністю. б) Цивільно-правовою відповідальністю. в) Кримінальною відповідальністю. г) Адміністративною відповідальністю.
- 7. Змістом правовідносин є...** а) Права та обов'язки суб'єктів правовідносин. б) Норми права, що регулюють правовідносини. в) Об'єкт правовідносин. г) Юридичний факт, що є підставою для виникнення правовідносин.
- 8. На те, які методи та прийоми використовуються для здійснення державної і / або політичної влади, вказує...** а) Форма державного правління. б) Форма державного устрою. в) Форма державного (політичного) режиму. г) Функції держави.
- 9. До інститутів безпосередньої демократії не належать...** а) Вибори і референдум. б) Загальні зібрання громадян. в) Громадські організації. г) Народні ініціативи.
- 10. Особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності це:** а) Надзвичайний стан. б) Воєнний стан. в) Комендантська година. г) Надзвичайна ситуація.
- 11. Який принцип є основоположним у сфері кримінального права?** а) Презумпція винуватості. б) Невідворотність покарання. в) Презумпція невинуватості. г) Змагальність сторін.

II. Розв'яжіть тестові завдання з множинним вибором

(по три правильні відповіді, всього максимум 9 балів)

1. Які форми участі громадян у здійсненні місцевого самоврядування передбачені законодавством? а) Місцеві ініціативи. б) Громадські слухання. в) Звернення до органів місцевого самоврядування. г) Участь у Всеукраїнському референдумі. д) Участь у виборах народних депутатів України. е) Управління комунальним майном.

2. Позначте галузі публічного права... а) Цивільне право. б) Трудове право. в) Адміністративне право. г) Сімейне право. д) Кримінальне право. е) Конституційне право.

3. Державну владу в Україні здійснюють... а) Верховна Рада України. б) Міністерство освіти і науки України. в) Центр професійного розвитку педагогічних працівників Дрогобицької міської ради Львівської області. г) Львівський апеляційний суд. д) Золочівська районна рада. е) Бродівська міська рада.

III. Установіть правильні відповідності, заповнивши таблицю (Загалом 15 балів)

Вид відповідальності	Суб'єкт правопорушення
А. Адміністративна відповідальність	
Б. Кримінальна відповідальність	
В. Дисциплінарна відповідальність	
Г. Цивільно-правова відповідальність	
<i>Зайві елементи:</i>	

- Неповнолітній, 15 років, який вчинив крадіжку в ювелірному магазині.
- Водій, 65 років, який перевищив швидкість.
- Працівник, 17 років, який без поважної причини був відсутній на робочому місці 5 годин.
- Працівник, 17 років, котрий поширював неправдиву інформацію, що завдала шкоди діловій репутації фірмі, на якій він працював.
- Неповнолітній, 10 років, який поламав планшет однокласника.
- Неповнолітній, 17 років, вкрав у супермаркеті дві упаковки акумуляторних батарейок.
- Працівник, 30 років, відмовився виконувати завдання керівника, яке не відповідає його посадовій інструкції та трудовому договору.
- Водій, 48 років, який перебуваючи за кермом в стані алкогольного сп'яніння, проїхав на червоне світло, в результаті чого загинув пішохід.
- Працівниця супермаркету, 28 років, яка впродовж трьох місяців не сплачувала за оренду житла
- Водій, 50 років, який не справився з управлінням на слизькій дорозі і пошкодив автомобіль, який рухався назустріч.
- Водій тролейбуса, 30 років, який прийшов зранку на роботу в стані алкогольного сп'яніння
- Друзі, 12 і 14 років, які вигулювали на дитячому майданчику своїх собак без поводків та намордників.
- Працівниця супермаркету, яка продала неповнолітнім тютюнові вироби.
- Головний бухгалтер підприємства, яка відмовилася виконувати розпорядження директора про фальсифікацію фінансових документів
- Неповнолітній, 15 років, умисно заподіяв тяжке тілесне ушкодження сусідові

IV. Визначте у кожному із запропонованих переліків зайве поняття (1 бал; поясніть, що воно означає (2 бали); напишіть, що об'єднує решту запропонованих понять (1 бал).

(Загалом по 4 бали за кожен логічний ряд, всього максимум 16 балів):

1. Республіка, демократична держава, тоталітарна держава, авторитарна держава.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

2. Конституція України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

3. Підприємства, установи, організації, фізичні особи.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

4. Норма права, інститут права, галузь права, закон.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

V. Дайте визначення юридичних термінів (0-3 бали за термін), складіть і запишіть як приклад речення з використанням цього терміну (0-2 бали за приклад).

(Загалом по 5 балів за повну відповідь, всього 25 балів)

1) Неповнолітні. Визначення: _____

Приклад: _____

2) Кримінальний проступок. Визначення: _____

Приклад: _____

3) **Дієдатність.** Визначення: _____

Приклад: _____

4) **Робочий час.** Визначення: _____

Приклад: _____

5) **Нормативно-правовий акт.** Визначення: _____

Приклад: _____

VI. Розв'яжіть юридичну ситуацію. Дайте відповіді на запитання (Всього 8 балів за повну логічну і грамотну відповідь)

Громадянка Олена Бачкова померла після тривалої хвороби, не залишивши заповіту. У неї залишилися чоловік, з яким вони розлучилися понад 10 років тому, двоє одружених дітей, неповнолітній онук, мати і заміжня сестра. Майно, що залишилося після її смерті, включає квартиру, автомобіль, земельну ділянку та речі особистого користування. Після розлучення громадянка Бачкова О. постійно проживала вдвох із мамою, яка доглядала п.Олену під час хвороби.

1. Хто є спадкоємцями за законом у даному випадку? – 2 бали
2. В якій черзі спадкоємців вони знаходяться? – 2 бали
3. Як буде поділено спадкове майно між спадкоємцями? – 2 бали
4. Чи може мама п.Олени відмовитися від спадщини на користь правнука? Як у такому разі може бути розподілене спадкове майно? – 2 бали

Завдання III етапу олімпіади з правознавства в 11 класі
(2024-2025 н.р., Львівська область)

I. Розв'яжіть тестові завдання (11 балів, по 1 балу за кожну правильну відповідь)

- 1. Змістом правовідносин є...** а) Права та обов'язки суб'єктів правовідносин. б) Норми права, що регулюють правовідносини. в) Об'єкт правовідносин. г) Юридичний факт, що є підставою для виникнення правовідносин.
- 2. Голів місцевих державних адміністрацій призначає на посаду...** а) Президент України. б) Кабінет Міністрів України. в) Верховна Рада України. г) Голова обласної ради.
- 3. Місцеві бюджети затверджують...** а) Сільські, селищні, міські ради. б) Виконавчі комітети місцевих рад. в) Місцеві державні адміністрації. г) Міністерство фінансів України
- 4. Який принцип є основоположним у сфері кримінального права?** а) Презумпція винуватості. б) Невідворотність покарання. в) Презумпція невинуватості. г) Змагальність сторін.
- 5. Які умови є необхідними для дійсності правочину?** а) Вільне волевиявлення сторін, дієдатність сторін, відповідність форми правочину вимогам закону, предмет правочину має бути реальним, законним та конкретним. б) Усна форма правочину, згода свідків, реєстрація правочину у відповідному органі. в) Нотаріальне посвідчення правочину, згода батьків неповнолітньої особи, сплата державного мита. г) Виконання правочину протягом трьох днів з моменту його укладення.
- 6. Які існують способи захисту цивільних прав?** а) Звернення до суду, звернення до правоохоронних органів, самозахист. б) Звернення до прокуратури, звернення до органів державної влади, звернення до міжнародних організацій. в) Звернення до нотаріуса, звернення до адвоката, звернення до органів місцевого самоврядування. г) Звернення до засобів масової інформації, звернення до громадських організацій, звернення до релігійних організацій.
- 7. Які умови укладення шлюбу в Україні?** а) Взаємна згода осіб, які бажають укласти шлюб, досягнення шлюбного віку, дієдатність осіб, які бажають укласти шлюб. б) Згода батьків, досягнення 16-річного віку, наявність свідоцтва про народження. в) Реєстрація шлюбу в органах РАЦС, згода свідків, сплата державного мита. г) Вінчання в церкві, згода нареченого та нареченої, наявність обручок.
- 8. Яке твердження щодо майнових прав подружжя є правильним?** а) Майно, набуте подружжям під час шлюбу, є особистою власністю кожного з подружжя. б) Майно, набуте подружжям під час шлюбу, є спільною сумісною власністю подружжя, якщо інше не встановлено шлюбним договором або законом. в) Майно, отримане одним із подружжя у спадок або в дарунок, є спільною власністю подружжя. г) Майно, набуте одним із подружжя до шлюбу, є спільною власністю подружжя.
- 9. Яке твердження щодо порядку укладення та розірвання трудового договору є правильним?** а) Трудовий договір укладається в усній формі та не може бути розірваний за бажанням працівника або роботодавця. б) Трудовий договір укладається в письмовій формі та може бути розірваний лише за згодою сторін. в) Трудовий договір укладається в письмовій формі та може бути розірваний з підстав, передбачених законом. г) Трудовий договір

укладається за згодою профспілкового органу та може бути розірваний лише за рішенням суду.

10. Які види дисциплінарної відповідальності передбачені трудовим законодавством?

а) Зауваження, штраф. б) Штраф, арешт, позбавлення волі. в) Громадські роботи, виправні роботи, позбавлення права обіймати певні посади. г) Догана, звільнення.

11. Права працівника на своєчасну та повну виплату заробітної плати, безпечні умови праці, відпочинок, соціальне страхування, а також його обов'язки виконувати роботу, передбачену трудовим договором, дотримуватися трудової дисципліни та правил внутрішнього трудового розпорядку зафіксовано в ...

а) Конституції України. б) Цивільному кодексі України. в) Кодексі законів про працю України. г) Кримінальному кодексі України.

II. Розв'яжіть тестові завдання з множинним вибором

(по три правильні відповіді, всього максимум 9 балів)

1. Які основні завдання місцевих державних адміністрацій? а) Затвердження місцевого бюджету. б) Встановлення місцевих податків і зборів у межах, визначених законом. в) Координація діяльності територіальних органів центральних органів виконавчої влади. г) Виконання Конституції та законів України на відповідній території. д) Забезпечення законності та правопорядку. е) представлення інтересів територіальної громади у відносинах з іншими органами державної влади.

2. Позначте заходи державного примусу, що застосовуються до осіб, які вчинили кримінальне правопорушення: а) Догана. б) Штраф. в) Виправні роботи. г) Позбавлення волі. д) Звільнення з роботи. е) Попередження.

3. Юридичними особами є...

а) Класична гімназія при Львівському національному університеті імені Івана Франка. б) Суддя Конституційного суду України. в) Заступник Генерального прокурора. г) Офіс Генерального прокурора. д) Акціонерне товариство "Укртелеком". е) Державний нотаріус.

III. Установіть правильні відповідності, заповнивши таблицю (Загалом 15 балів)

Вид відповідальності	Суб'єкт правопорушення
А. Адміністративна відповідальність	
Б. Кримінальна відповідальність	
В. Дисциплінарна відповідальність	
Г. Цивільно-правова відповідальність	
<i>Зайві елементи:</i>	

- Неповнолітній, 15 років, який вчинив крадіжку в ювелірному магазині.
- Водій, 65 років, який перевищив швидкість.
- Працівник, 17 років, який без поважної причини був відсутній на робочому місці 5 годин.
- Працівник, 17 років, котрий поширював неправдиву інформацію, що завдала шкоди діловій репутації фірмі, на якій він працював.
- Неповнолітній, 10 років, який поламав планшет однокласника.
- Неповнолітній, 17 років, вкрав у супермаркеті дві упаковки акумуляторних батарейок.
- Працівник, 30 років, відмовився виконувати завдання керівника, яке не відповідає його посадовій інструкції та трудовому договору.

8. Водій, 48 років, який перебуваючи за кермом в стані алкогольного сп'яніння, проїхав на червоне світло, в результаті чого загинув пішохід.
9. Працівниця супермаркету, 28 років, яка впродовж трьох місяців не сплачувала за оренду житла
10. Водій, 50 років, який не справився з управлінням на слизькій дорозі і пошкодив автомобіль, який рухався назустріч.
11. Водій тролейбуса, 30 років, який прийшов зранку на роботу в стані алкогольного сп'яніння
12. Друзі, 12 і 14 років, які вигулювали на дитячому майданчику своїх собак без поводків та намордників.
13. Працівниця супермаркету, яка продала неповнолітнім тютюнові вироби.
14. Головний бухгалтер підприємства, яка відмовилася виконувати розпорядження директора про фальсифікацію фінансових документів
15. Неповнолітній, 15 років, умисно заподіяв тяжке тілесне ушкодження сусідові

IV. Визначте у кожному із запропонованих переліків зайве поняття (1 бал; поясніть, що воно означає (2 бали); напишіть, що об'єднує решту запропонованих понять (1 бал).
(Загалом по 4 бали за кожен логічний ряд, всього максимум 16 балів):

1. Республіка, демократична держава, тоталітарна держава, авторитарна держава.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

2. Конституція України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

3. Підприємства, установи, організації, фізичні особи.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

4. Норма права, інститут права, галузь права, закон.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

V. Дайте визначення юридичних термінів (0-3 бали за термін), складіть і запишіть як приклад речення з використанням цього терміну (0-2 бали за приклад).

(Загалом по 5 балів за повну відповідь, всього 25 балів)

1) **Неповнолітні.** Визначення: _____

Приклад: _____

2) **Кримінальний проступок.** Визначення: _____

Приклад: _____

3) **Дієдатність.** Визначення: _____

Приклад: _____

4) **Робочий час.** Визначення: _____

Приклад: _____

5) **Нормативно-правовий акт.** Визначення: _____

Приклад: _____

VI. Розв'яжіть юридичну ситуацію. Дайте відповіді на запитання (Всього 8 балів за повну логічну і грамотну відповідь)

Громадянка Олена Бачкова померла після тривалої хвороби, не залишивши заповіту. У неї залишилися чоловік, з яким вони розлучилися понад 10 років тому, двоє

За потреби відповідь можна продовжити на зворотному боці аркуша

III етап олімпіади з правознавства у 10 класі. Загальна сума — 100 балів. Час виконання – 120 хв